

Abstrakt

Bakalářská práce vychází primárně ze dvou impulzů, které se těšily zvýšené pozornosti už v 90. letech, kdy se navzájem výrazně proplétaly na nové půdě kyberkultury. Tím prvním je všeobecný zájem o fikci, a zejména science fiction (SF), patrný především v rámci současných myšlenkových tendencí spekulativního realismu a akcelacionismu. Druhý pak představuje nedávný „návrat“ technologie virtuální reality (VR) do společenského povědomí. Text provazuje uvažování nad důležitostí fikce s diskurzem rané technologie VR, který ukazuje jako v mnoha ohledech výrazně projektivní, a zároveň zdůrazňuje konstitutivní roli filmové kyberpunkové fikce v utváření některých představ o potenciálu technologie. Práce postupně kontextualizuje uvažování nad vztahem SF a teorie, ukazuje, že fikce tvoří podstatnou součást našich poznávacích procesů, a ani SF tedy nemusí být pouze žánrovou kategorií, ale lze ho pojímat jako specifický typ spekulativní fikce o budoucnosti, jež má řadu styčných bodů s teoretickým uvažováním, a může se tak stát cenným nástrojem filosofie, a to především pokud usiluje o nahlédnutí něčeho zatím neznámého nebo radikálně nového. Konceptuální projekce, kterou SF vykonává, však nepředstavuje pouze pasivní zrcadlo společenských problémů nebo metodologický nástroj, ale do jisté míry i přímo aktivní sílu umožňující zhmotnit v přítomnosti něco skutečně budoucího. Schopnost fikce vytvářet nové představy a stávat se událostí se skutečným účinkem definovalo v 90. letech hybridní teoretické těleso Ccru jako *hyperstition*. Tuto koncepci práce propojuje s diskurzem rané VR, který tak dává i do kontextu některých současných úvah zdůrazňujících nutnost představovat si, i skrze fikci, odlišné budoucnosti. Z jedné strany problematicky projektivní povahu nenaplněných představ o technologii VR text ukazuje především jako podnětný moment radikální konceptuální projekce, v němž se intenzivně spájela teorie, technologie a populární filmová fikce a který tak v mnohém demonstruje potenciál SF pro imaginaci (nejen) technologických možností budoucnosti.